

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK.

Pintér Jenő *Magyar irodalomtörténete*. Tudományos rendszerezés. Negyedik kötet: a magyar irodalom a XVIII. században. Bpest, 1931, 4° 956 l. — Pintér újabb kötete nem szorul sem ismertetésre, sem kritikára. Mégkevésbé reklámra. A Széphalom szolt már az előző kötetekről (1930:210 és 1929:119) Pintér munkája ma már fogalom. Semmiféle kutatás nem nélkülözheti az ő nagy munkáját, amelyhez foghatót csak a franciák tudnak fölmutatni. Ami meglepő egy ilyen nagy vállalkozásnál: majdnem a megjelenés évéig földolgozza a tudományos irodalmat. Szempontjai a szerző irodalomtörténeti működése folyamán folyton gazdagodtak és alkalmazkodtak a tudomány fejlődéséhez. Csak a kötet külső formája ellen lehet kifogásunk: fölöslegesen nagy betűk és vastag papír, ami annyira megnöveli a terjedelmet, hogy célszerűbb lett volna két kötetben adni az anyagot. A franciák nem riadnak vissza attól, hogy egy tudományos munka esetleg öt-hat kötetből álljon...

(Budapest.)

Sz. e. r.

Szenvedések. Huszár Mária újabb versei. Kaposvár, é. n., 12° 39 l. — Hibátlan versek, amiket népdalnak, vagy érzelmes kabaré-számnak meg lehetne zenésíteni. Mennél meghatóbb fájdalomról szól a szerző, annál kevésbé hat meg. Stílusa Ady-szerű, de Farkas Béla-szerű lett volna, ha a kötet ezelőtt húsz évvel jelenik meg.

Varga Sándor: *Rickert Henrik filozófiája*. A modern filozófia alapvetése. Bpest, 1931. 8° 124 l.

Kérészy Zoltán: *Hübéri eszmék és magyar jogfejlődés*. Észrevételek Eckhart Ferencnek „Jog- és alkotmánytörténet” című dolgozatára. Bpest, 1931, 8° 64 l. — Polémia Eckhart Ferencnek a Hóman Bálint szerkesztette Magyar történetírás új útjai c. munkában megjelent jogtörténeti tanulmányával.

Rónai Pál: *Jegyzetek Honoré de Balzac fiatalkori regényeihez*. Bpest, 1930, 8° 126 l. — Mért nem jelennek meg az ilyen dolgozatok, amiknek semmi kapcsolatuk nincs a magyar irodalomtörténettel, francia nyelven?

Moravcsik Gyula: *Klasszika-filológiánk és a nemzeti tudományok*. Szeged, 1930, 8° 14 l. — Különnyomat a Széphalom negyedik évfolyamából.

Emlékkönyv Négyesy László hetvenedik születésnapja alkalmából. Közreboesátotta a Magyar Irodalomtörténeti Társaság. Bpest, 1931, 8° 213 l.

Weszelj Ödön: *A szellemi képességek fejlesztése*. Bpest, 1932, 8° 38 l.

Hont Ferenc: *A színjáték*. Buday György díszletterveivel. Szeged, 1932, 12° 54 l. — A Szegedi Fialatok Művészeti Kollégiumának harmadik kiadványa. A kis könyv konkluziója: „A primitív társadalom nem ismeri a munkamegosztást, természetes munkaközösségben él. Az új kollektív társadalomban [?] az egyéni munka kooperációvá nemesedik. A primitív színjáték ösztönös szintézis, az új kollektív színjáték organizált kooperáció”.

Hecksch Ágnes: *William Stern személyiségfilozófiája és lélektana*. (Bölcsészettudományi értekezés.) Szeged, 1932, 8° 120 l. — A Várkonyi Hildebrand szerkesztésében megjelenő Symposium-könyvek 15. füzete.

Szövetségi Évkönyv. X. évi. 1930/1931. Kiadja az Eötvös-Kollégium volt tagjainak szövetsége. Bpest, 1931, 8° 48 l. — A füzetben nekrológok olvashatók Kun cz Aladárról és Ölvéd y Lászlóról.

Szandtner Pál: *Az értelmiségi magyar ifjúság jövője*. Bpest, 1931, 8° 77 l. — A befejezés: „...nem mondani, de tenni kell valamit. Tenni, legelőbb és legalább annyit, hogy értelmiségi szukreszcenciánk megfelelő elhelyezkedésének a nemzet sorsát nagyon is érintő kérdésével egyszer már komoly föladatként törődjünk”.

Fedák Ágota: *Sinclair Lewis*. Bpest, 1929, 8° 91 l. — V. ö. a szerző dolgozatát: Széphalom 1930: 280.

Fiatál ritmusok. Bánáti Oszkár versei. Szegedi Napló kiadása, Szeged, 1931, 8° 45 l. — Bántóan gyöngö versek mellett van egy pár új hang és új téma a kis kötetben. Például a „Kocsma előtt, mint a ló” című pár soros hasonlat-kép. De aztán ilyen elnyűtt szavakat olvasunk, mint: vágyérem, vágykorona, dalol a tenger stb. — a modernek szókészletéből és mellettük minden átmenet nélkül ilyen ötven év előtti báj-klisék: nincs-rózsa-tövis-nélkül, ott-lakott-a-faluvégen,

hangulat-csak-az-élet(!), sír-a-nóta és de-ha-te-szép-kislány... A kötet tipografijája kritikán aluli.

(Szeged.)

z. b.

Oláh Gábor: *Babits Mihály 25 éve*. Szeged, Széphalom-Kör kiadása, 1932, 8° 12 l.

Csekey István: *A szovjet államszemlélete*. Részlet a szerzőnek a szegedi egyetemen tartott székfoglaló előadásából. Szeged, Széphalom-Kör kiadása, 1932, 8° 8 l.

Magyar Legendárium. Eredetiekből fordította Torma y Cecília. Famet-szetű képekkel Molnár C. Pál díszítette. Készült a Könyvbarátok Szövetsége számára a Kir. Magy. Egyetemi Nyomdában Budapesten, é. n. 2° 134 l.

Jancsó Benedek-Emlékkönyv. Az EFE „Jancsó Benedek-Társasága“ megbízásából szerkesztette Asztalos Miklós. Bpest, é. n., 8° 414 l. — A vaskos kötet tartalmából kiemeljük Kolosváry Bálint, Buza László, Buday Árpád és vitéz Nagy Iván közleményeit.

Bartók György: *Kant etikája és a német idealizmus erkölcsbölcselete*. Bp. 1930, 8° 332. — A könyv elsősorban nem a történet, hanem a rendszer szolgálatában áll: a szerzőnek nem az volt a célja, hogy részletekbe elmerülve aprólékos történetet adjon, hanem az, hogy a logikai szálak és azok összefüggésének föltüntetése által hozzájáruljon Kant és a német idealizmus szellemi alkátának megismeréséhez. Ebben a tekintetben munkája teljes joggal tart igényt a szellemtörténeti jellegre. Kár, hogy a könyv nem jelenik meg németül, vagy franciául.

Dános Árpád: *Magyarország 1930*. Hol hibáztuk el? Mit kell tennünk? Szeged, 1930, 8° 158 l. — A Széphalom-Könyvtár 21. kötete. Egyes részletei megjelentek a Széphalom „Hitel-Világ-Stádium“ c. rovatában.

M. Juhász Margit: *Üzenem Adámnak*. Nyiregyháza, 1930, 8° 87 l. — Rokoszenves, formás, csinos, hangulatos, kedves költemények, amiknek karakterisztikumához az is hozzátartozik, hogy „a címlapot Tóth Ilus tervezte“. Az irodalomtörténészeket talán érdeklik a köv. sorok: „A nagy Pintért ma kérd vissza Cibi! . . . Csuda, milyen szép volt a Horváth-óra! . . . Átvettem százhusz oldal Hómant“.

Reményi József: *Lesz-e reggel?* Regény. Košice-Kassa, 1928, 8° 199 l.

Somogyi József: *Nemzeti irodalmunk, mint a nemzeti erő forrása*. Programmértekezés a szegedi Klauzál-reálgimnázium 1931.-i értesítőjében. — A 23. lapról: „A drágakövek világában az a hit járja, hogy a rubinkó piros lángja szerencsét hoz viselőjére, de elhalványulása közeli vész jele. Figyeljük e drágakő ragyogását, tartsuk meg tüztét, nehogy lángját veszítse! Szellemvilágunknak ilyen drágaköve a mi nemzeti irodalmunk, tüze pedig a költői ihlet, melynek lángja a hazaszeretet értékében ég“.

A m. kir. Ferencz József-Tudományegyetem bőr- és nemikórtani klinikája Szegeden, 1923—1930. Vitéz Berde Károly és Rejtő Kálmán közreműködésével írta Póór Ferenc. Szeged, 1930, 8° 95 l. — A kötet konkluziója: „intézetünk nemcsak az anyaváros reászoruló betegeinek bizalmát nyerte meg munkája által, hanem vidéki betegeinek állandó szaporulásával Délkeletmagyarország dermatológiai centrumává hívatott fejlődni“.

Elemér Virányi: *Thalès Bernard littérateur français et ses relations avec la poésie populaire estonienne et finnoise*. Tartu-Dorpat, 1928, 8° 128 l. — A Bibliotheca Hungarico-Estica Instituti Litterarum Hungarici Dorpatensis (editio Stephanus de Csekey) c. sorozat 7. darabja.

Horváth Cyrill: *Ady Endréről*. (Irodalomtörténet, 1930: 61—77.) — A kis tanulmány Vajthó László szegedi disszertációja kapcsán tesz fontos kijelentéseket az Ady-pörre vonatkozólag. Vajthó könyvéről, amely a Széphalom-ban jelent meg (1928 és 1929) a következőket mondja: „ . . . az Ady-irodalom java termékei közé tartozik. Sok jó megfigyelés van benne . . . Az a meggyőződés vezet — és ebben igazza lehet —, hogy Ady Endre mint ember jobb volt hírnél s mint nagy költő méltán számíthat rá, hogy szennyesének kitergetése helyett emberi részvétellel és megértő lélekkel közelítsünk hozzá“. Horváth Cyrill konkluziója: „Ady nemcsak akkor Ady Endre, amikor a sárban kéjeleg; akkor is az, mikor kiemelkedik belőle“.

F. Fürth Margit: *Vágyak végtelene*. Bp. é. n., 12° 62 l. — Két sor — jellemzésül — az 54. lapról: „A vágyam most oly csekély . . . S az ember oly sekély!”

Egyetemes Philologiai Közöny, 1932 ápr. — A 49. lapon Eckhardt Sándor kritikája Sáfrány István pécsi disszertációjáról: „Az ember elcsodálkozik, hogy 1932-ben még doktori értekezésként szerepelhetnek önképzőköri chriák, szerkezetlen bombasztok, vasvillával összehányt idézetek . . . Teljesen érthetetlen, hogy a dolgozat harmadát kivevő utolsó fejezet nagyképű idézet- és frázishalmaz, melynek semmi köze Balassihoz, hogyan foglalhat helyet olyan értekezésben, melyet egy egyetem azzal tisztel meg, hogy kiadványai sorozatába illeszti”.

Horger Antal: *A magyar igeragozás története*. Kiadja az egyetem és a Rothermere-alap támogatásával a M. Kir. Ferencz József-Egyetem Barátainak Egyesülete. Szeged, 1931, 8° 158 l.

Bárány Gerő: *Az eszmények szerepe a nevelésben*. A Magyar Paedagogiai Társaságnak ülésén tartott székfoglaló előadás. Bp., 1930, 8° 19 l. — V. ö. róla Pester Lloyd 1931 jan. 8., Literarische Rundschau.

Karl Maróti: *Der primitive Hochgott*. Ein Problem der Gestaltpsychologie. Estratto da Studi e Materiali di Storia delle Religioni. Roma, 1929, 8° 14 l.)
Egyetem. Magyar egyetemi és főiskolai hallgatók társadalmi és kultuszemléje. Bpest, 10. sz. — Rokonszenves, hogy az ifjúság minden egyetemi székhelyen lapalapítással foglalkozik, sok anyagi és szellemi nyomorúsága mellett. De vannak komolyabb és nivósabb folyóiratok, mint ez az *Egyetem*, amely inkább a könnyű zsurnalisztika muzsájának hódol, például a sörös vacsorákról szóló tudósításokban. Több spiritualizmust, merészebb és tudósabb kritikát, kevesebb hajlongást, európaibb széttekintést és munkaprogrammot várunk az *Egyetem* ifjúságától. . . Vegyenek példát például a Szegedi Fialaloktól, a szegedi Bethlen Gábor-Körtől, vagy a Korunk Szavától.

(Szeged.)

g. p.

Erdős Renée jubileumát rendező Bizottság. Bpest, é. n., 4° 2 l. — A röpiven többek között a következőket olvassuk: „. . . Erdős Renée, . . . akit élményeinek hihetetlen gazdagsága végzetes erővel sodort a regényírás útjára . . . Regényeinek eseménye majdnem kivétel nélkül a saját élményeiből halmozódik föl, különösen azokból a döntő jelentőségű eseményekből, amelyek lelkét Olaszországban áthatották.” Jászai Mari és Küry Klára emlékiratai után kíváncsian várjuk Erdős Renée Emlékezéseit . . .

Szegedi Katolikus Tudósító. 1932. júl. 1. — A 207. lapon: „A jezsuita rendnek az Egyesült Államokban ma 12 egyeteme és 25 különféle kolléguma van . . . A fordhami egyetemmel kapcsolatban elemi és középiskolákat is tartanak fenn . . . A statisztikából tisztán kiviláglik, hogy az Egyesült Államok nem hisznek a jezsuita rend államveszélyeztető hatásában . . .”

Bibó István: *Földrajzi szempontok a magyar lélek megítélésében*. Szeged, 1930, 8° 34 l. A Szegedi Alföldkutató Bizottság Könyvtára, IV:6. sz. — Polémia Németh László tanulmányával (Társadalomtudomány 1926, 5. sz.).

Alexander Soly m o s s y: *Ugrische Elemente im ungarischen Volkstum*. Budapest, 1931, 8° 17 l.

Kokas Endre: *Az 1880-as évek irodalmi élete*. Pannonhalma, 1930, 8° 165 l. — Reviczkyről: „ . . . az új szellem okozta, hogy elnevezték kozmopolitának, németes szelleműnek s ezért fogadták ellenszenvvel. Költészetének szeleme, tartalma, iránya forradalom volt a lirában az addig uralkodó népies-nemzeti eszmeáramlattal szemben s így csak az új nemzedék lelkesült érte, míg a hivatalos körök hűvösek voltak vele szemben”.

Louis Rácz: *Correspondance d'un pasteur français et d'un comte hongrois au XVIIIe siècle*. H. n., é. n. 8° 32 l.

Korunk Szava. Aktiv katolikus orgánium. Szerk. gróf Széchenyi György, Aradi Zsolt és Balla Borisz, 1932. jún. 15.